

- Розвиток креативного мислення: гнучкість мислення, рішучість дій.
- Навчання впродовж життя: здійснювати самооцінку результатів діяльності, рефлексію.
- Закріплення знань: повторення матеріалу в ігровій формі допомагає краще запам'ятати інформацію.

Гра «Літературне бінго» на уроках літератури не тільки робить навчання цікавим, але й стимулює мислення, поживляє інтерес до навчального предмета, підвищує пізнавальну активність. Це чудовий прийом для розширення читацького досвіду, читацьких інтересів.

«Літературне бінго» для 8 класу (авт. Н.Черняєва) можна знайти на гугл диску журналу:

https://drive.google.com/drive/folders/1DXFJgd7b_7KRCDcOBcf1vsuEtuC9XD?usp=sharing

Список використаних джерел

1. <https://slovnnyk.ua/index.php?swrd=%D0%B1%D1%96%D0%BD%D0%B3%D0%BE>
2. [https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D1%96%D0%BD%D0%B3%D0%BE_\(%D0%B0%D0%B7%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%BD%D0%B0%D0%B3%D1%80%D0%B0\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D1%96%D0%BD%D0%B3%D0%BE_(%D0%B0%D0%B7%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%BD%D0%B0%D0%B3%D1%80%D0%B0))
3. <https://nypost.com/2024/12/28/lifestyle/babies-born-in-2025-will-be-part-of-generation-beta/>
4. https://urok.osvittta.ua/materials/edu_technology/pedagogicna-gra-bingo-na-urokah-istorii-v-klasah-serednoi-skoli/

Жанна Ільчишин,

учитель-методист зарубіжної літератури
ЗЗСО I-III ст. с. Нове Місто Добромильської
міської ради Львівської області

Інтерактивний плакат на уроках літератури

УДК 37:001.895]:373.5.016:821.09

<https://doi.org/10.33989/3083-6387.2025.2.329694>

*Не так уже важливо вчити дітей,
як важливо створити ситуацію,
у якій дитина просто не зможе не вчитися
і буде робити це із задоволенням!*

К. Роджерс

Сьогодні вчителів потрібно зробити неможливе, аби завоювати увагу школярів, бо, коли у дітей є інтернет, сучасні гаджети, їх важко чимось зацікавити або здивувати.

Для сучасного учня урок літератури є не просто формою організації навчання, а передусім можливістю ду-

ховного спілкування з однолітками, зустрічі з прекрасним і неповторним. Він повинен відчувати свою причетність до всього, що відбувається на уроці, а навчальний матеріал має спонукати до дослідницької роботи.

Кожен учитель шукає такий підхід, який надає змогу через пошуки істини в окремих творах, через відповіді на складні питання, які виходять за межі літературного аналізу, підтримувати в учнів пізнавальний інтерес, спонукати їх до творчого самовиявлення і майстерної самореалізації, а також до формування толерантного ставлення до думок інших людей та прагнення зрозуміти їх.

Усім давно відомий такий різновид візуальної інформації, як плакат.

Плакат — оголошення, афіша, різновид графіки, витвір мистецтва, різновид тиражованої графіки. Лаконічне, помітне, найчастіше кольорове зображення з коротким текстом, виконане, як правило, на великому аркуші паперу, виготовляється з рекламною, інформаційною, навчальною метою. Сучасний

© Жанна Ільчишин, 2025

Учителька-методистка Жанна Ільчишин на уроці

плакат — це найчастіше поліграфічне виконання художнього оригіналу. Основні вимоги до плаката такі: плакат повинен сприйматися з великої відстані, бути помітним на фоні інших засобів візуальної інформації. Плакат — барвисте рекламне видання великого формату. Саме таке визначення поняття «плакат» ми можемо знайти в сучасних словниках. Але відштовхуючись від добре вже відомого плаката, ми можемо створити щось нове, наприклад, літературний інтерактивний плакат.

Адже з кожним роком зростає потреба в знаходженні ефективних засобів навчання, які допоможуть підвищити представлення навчального матеріалу, зацікавити учнів, підвищити їх мотивацію до вивчення предмета, стимулювати розумову діяльність і розвивати творчий потенціал. Активне навчання передбачає, що учень інтенсивно втягується у процес навчання не як пасивний слухач, який сприймає інформацію, що надається йому вчителем або навчальним засобом, а як суб'єкт, здатний дедалі більше контролювати процес навчання і власну навчальну діяльність. Усе це налаштовує на пошук нових методів і засобів навчання, орієнтованих на розвиток інтелекту учня. У цьому якраз і допоможе один із популярних засобів серед сучасних інформаційних технологій навчання — інтерактивний плакат.

Інтерактивний плакат — це електронний освітній засіб нового типу, який забезпечує високий рівень сприйняття наочності навчального процесу. Він органічно інтегрується в класно-урочну систему. Плакат за своєю суттю — це засіб надання інформації, а основна його функція — демонстрація матеріалу.

Використання інтерактивних плакатів у навчальному процесі сприяє тому, що учні краще

сприймають матеріал, відповідно підвищується їхній інтерес до предмета, ефективність самостійної роботи, що впливає на якість формування практичних умінь і навичок. Плакати формують уміння самостійно працювати з джерелами інформації, дають змогу учневі бачити результат та оцінку своєї праці, можливість знайти правильну відповідь, поглибити знання.

Такі плакати багаті візуальним матеріалом — світлинами та ілюстраціями, що дають велику перевагу над іншими засобами навчання; дають змогу організувати роботу як з усім класом (використання на інтерактивній дошці), так і з кожним окремим учнем.

Учителька-методистка Жанна Ільчишин зі своїми учнями

При створенні плаката необхідно:

- визначити тему;
- визначити мету і завдання;
- зібрати необхідні мультимедійні матеріали;
- помислити над структурою майбутнього плаката, визначити взаємозв'язки елементів та їх розташування.

Саме оформлення інтерактивного плаката має бути яскравим, простим і зручним. При його створенні необхідно враховувати і те, що він, передусім, призначений для передачі інформації в одному напрямку — до учня, а в іншому, він повинен мати зворотний зв'язок — для надання учневі необхідної інформації: графічної або текстової.

Інтерактивний плакат можна використовувати як на етапі ознайомлення з новим матеріалом, так і при повторенні, а також як додаткову допомогу при виконанні домашнього завдання з певної теми.

У створенні інтерактивних плакатів можуть брати участь й учні. У процесі використання плакатів учитель створює нові форми взаємодії на уроці, організовує і керує діяльністю учнів, залучає учнів до дискусії, обговорення проблемних і суперечливих запитань.

Таким чином організовується самостійна пізнавальна діяльність учнів, а також отримуються знання з предмета та засвоюються універсальні навчальні

дії, такі як аналіз, синтез знань, порівняння, узагальнення та інші.

Літературні плакати можуть виконувати пізнавальну, навчальну, виховну функції.

Залежно від того, яку функцію вони виконують, їх можна класифікувати так: **інформаційні, пізнавальні, плакати спостережень, плакати-ребуси, плакати-загадки, плакати-кресворди, рекламні плакати та інші.**

Інформаційні плакати містять певну інформацію, за якою можна скласти розгорнуту розповідь за даною темою.

Плакат міркувань спонукає замислитися над вивченим матеріалом, адже учень повинен вибрати свій власний варіант відповіді на дискусійне запитання.

Міркування — зіставлення думок, поєднання їх задля відповідних висновків, логічне мислення. Можна розглядати міркування як аналіз і синтез даних та їхню оцінку. Міркування є також предметом логіки, яка вказує нам правила, закони або норми, яким має підкорятися наше мислення, щоб бути істинним.

Плакат спостережень доводить, чи уважний ти читач, чи готовий до дискусії та висновків. Спостереження є однією з форм активного чуттєвого пізнання; воно є галуззю і водночас процесом набуття життєвого досвіду. Власне спостереження — це найбезпосередніший спосіб одержання дослідних даних, завдяки чому цей метод став першою і вихідною формою пізнання.

Плакат-загадка містить у собі низку інформацій по даній темі, яку учень має відгадати.

Загадка — це не тільки гра, а також засіб виховання, навчання, розвитку дітей, вправа в міркуванні, в умінні доводити.

Загадка — мудре, хитре питання, в якому те, що загадано, завжди ховається під «маскою», а про предмет загадування лише натякається.

Плакат-кресворд вимагає від учня міцних знань з теми та логічного мислення.

Кресворд — гра-задача, яка полягає у вписуванні літер у перехресні рядки клітинок накресленої фігури так, щоб за горизонталлю та вертикаллю вийшли загадані слова.

Розв'язання кресворда

Розв'яжіть кресворд і в обведених клітинках по вертикалі прочитайте ім'я коханої з України О. де Бальзака.

1. Село, де розташований палац Ганських. (с. *Верхівня*)
2. Напій, який допомагав письменникові працювати вночі. (*Кава*)
3. Ім'я головного героя однієї з повістей О. де Бальзака. (*Гобсек*)
4. Місто, де розташований готель «Жорж», у якому проживав письменник, перебуваючи в Україні. (*Львів*)
5. Місто, де заходиться костел св. Варвари, у якому вінчалися О. де Бальзак та Е. Ганська. (*Бердичів*)
6. У якій країні зведено пам'ятник О. де Бальзаку, зображений на світлині? (*Франція*)
7. Справжнє прізвище О. де Бальзака. (*Бальса*)

Відповідь: **Евеліна**

Дидактичні матеріали

Плакат-ребус — загадка, в якій слова, що розгадуються, зображено у вигляді комбінації малюнків з літерами та іншими знаками.

Багато дітей, натрапивши на сторінку з ребусами в газеті чи журналі, швиденько її перегортають з думкою: «Як оце їх розгадувати?». Насправді, це робити дуже легко, якщо знати деякі прості правила. Вчені довели, що розгадуючи ребуси чи загадки кожного дня, ви тренуєте пам'ять та розумові здібності, а особливо це корисно, коли розгадуєш ребуси з літератури. Як же з'явилися ребуси? Давним-давно, коли люди ще не вміли писати, вони замість слів у листах використовували різноманітні предмети. Одного разу вождь племені послав сусідам птаха, мишу, жабу і 5 стріл. Зміст послання був таким: «Чи вмієте ви літати, як птахи, ховатися в землю, як миші, стрибати і тікати, як жаби? Якщо ні, то не намагайтесь завоювати нас. Ми закидаємо вас стрілами, як тільки ви вступите в нашу країну». Нашим учням дуже корисно розгадувати ребуси із зарубіжної літератури, адже так вони можуть не тільки розважитися, а ще й вивчити цікаві висловлювання і дізнатися багато нового.

Правила

- Назви всіх предметів, що зображені в ребусі, читаються тільки в називному відмінку.
- Досить часто назва якогось предмета не може бути використана повністю, необхідно відкинути на початку чи в кінці слова одну чи декілька букв. В таких випадках застосовується умовний знак — кома. Якщо кома стоїть ліворуч від малюнка, то це означає, що від його назви необхідно відкинути першу букву (ліворуч від малюнка кому часто зображують перевернутою у верхньому кутку), якщо праворуч від малюнка — то останню. Якщо стоять дві коми, то відповідно відкидають дві літери і т. д.

Прочитайте цитату Данте з «Божественної комедії».

Відповідь: *Любов... рушить сонце і світила.*

Плакат афоризмів — кольоровий плакат коротких влучних оригінальних висловів.

Афоризм (грец. афорісμος, означення, вислів) — короткий, влучний вислів, що коротко й виразно передає узагальнену думку, яка згодом неодноразово відтворюється іншими людьми. В афоризмі досягається найвища концентрація безпосереднього повідомлення і того контексту, в якому думка сприймається слухачами або читачем.

Афоризмами можуть бути прислів'я, сентенції класичних авторів, крилаті вислови з літературних та філософських творів.

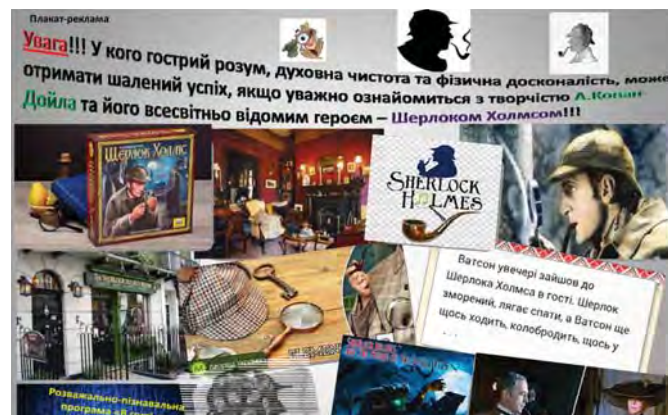
Як тут не звернутися до творчості відомого французького письменника Антуана де Сент-Екзюпері і його повісті-казки «Маленький принц». Здається, немає у світі людини, яка б не знала хлопчика із золотим волоссям, що живе з трояндою на окремій планеті. А для тих, хто давно не перечитував цю зворушливу і мудру казку-притчу, я вибрала найкращі афоризми про любов і дружбу, які допоможуть поглянути на світ тепліше і доброзичливіше.

Цитата — це дослівна передача думок і ідей іншої людини у своїх текстах. Головна вимога при її використанні — це точність і доречність без зміни відтінку сказаного.

Для того щоб довести світове значення роману М. Сервантеса «Дон Кіхот», доречно буде звернутися до висловлювань відомих майстрів слова про цей роман. Секрети безсмертності роману нам детально передадуть подані цитати великих людей.

Плакат-вікторина — вид гри, що полягає у відповідях на усні чи письмові запитання з літератури з вивченої теми. Після вивчення теми «Класицизм» можна запропонувати такий вид роботи. Запропонувати в якості домашнього завдання створити плакати-вікторини.

Реклама завжди звертається до людини, впливає на її свідомість, на прийняття того або іншого рішення, тому без знання психології людини вона не може бути ефективною.

Доречно застосувати рекламу і до літератури, щоб зацікавити учня тим чи іншим твором. Самі діти з радістю створюють плакати-реклами до вивчених тем.

Плакат-реклама. Усім відомо, що **реклама** (лат. *reclamare* — «гукати раз-у-раз, знову викликати, повторно вигукувати») — популяризація товарів, видо-вищ, послуг і т. ін. з метою привернути увагу покупців, споживачів, глядачів, замовників тощо, поширення інформації про когось, щось для створення популярності, а також візуальна та інша медіа-продукція — плакати, оголошення, відеокліпи, що використовуються як засіб привертання уваги потенційних споживачів.

Зразки плакатів

1. Найвідоміші твори автора.
2. Яка основна тематика творів А. Азімова?

Літературні планети Айзека Азімова

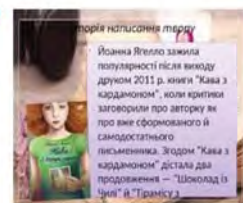
The collage features the following book covers:

- Top Left:** "Айзек Азімов: Збірка оповідань" (Isaac Asimov: A Collection of Stories) by А. Азімов, published by "Академія".
- Top Center:** "The Robots" by Asimov, showing two robots.
- Top Right:** "The Complete Robot" by Asimov, featuring a stylized face.
- Middle Left:** "Айзек Азімов: Збірка оповідань" (Isaac Asimov: A Collection of Stories) by А. Азімов, published by "Академія".
- Middle Center:** "Роботи" (Robots) by Азімов, published by "Фантасма".
- Middle Right:** "Айзек Азімов: Збірка оповідань" (Isaac Asimov: A Collection of Stories) by А. Азімов, published by "Академія".
- Bottom Left:** "Велика книга Айзека Азімова" (The Great Book of Isaac Asimov) by А. Азімов, published by "Академія".
- Bottom Center:** "Айзек Азімов: Збірка оповідань" (Isaac Asimov: A Collection of Stories) by А. Азімов, published by "Академія".
- Bottom Right:** "Велика книга Айзека Азімова" (The Great Book of Isaac Asimov) by А. Азімов, published by "Академія".

1. Чому твір називається «Кава з кардамоном»?
2. «Кава з кардамоном» — це повість чи роман?
3. Головна проблема твору?
4. Назвати головних героїв твору.
5. Чому головна героїня твору Лінка попри все намагається розкрити сімейну таємницю?
6. Чи приніс цей твір визнання Йоанні Ягелло?

Польська письменниця — про важливість деталей та незручні ситуації, про які варто писати у творах для молоді

■ **Йоанна ЯГЕЛЛО:** «Підлітки не читатимуть книжки лише тому, що хтось стверджує, ніби вона того варта»

1. Світове значення творчості А. Ліндгрєн.
2. Найвідоміші твори письменниці.

Літературний плакат

Річард Бах «Чайка Джонатан Лівінгстон»

1. Про який твір Р. Баха будемо говорити?
2. Хто головний герой твору?
3. Яку роль у тексті відіграє авторський епіграф?

Про що він спонукає задуматись?

4. До якого жанру належить твір?
5. Чи дійсно це твір лише про чайок?
6. Який головний прийом використовує автор?
7. Чому художник зображує персонажів не у вигляді птахів, а — людей з крилами?
8. Чи відомий вам пам'ятник чайці Джонатана як символу волі?

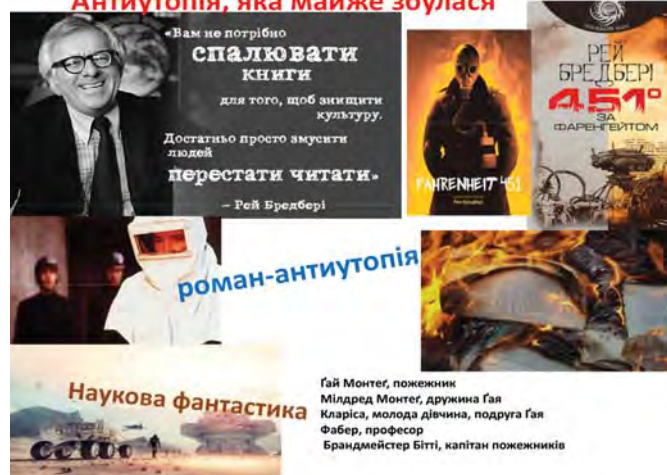

Літературний плакат

Рей Бредбері «451 градус за Фаренгейтом»

1. Пояснити назву роману.
2. До якого жанру належить твір?
3. Назвати головних героїв.
4. Де відбувається дія твору?
5. Що очікує нас у майбутньому?
6. Як ви розумієте висловлювання Рея Бредбері?

Антиутопія, яка майже збулася

Гай Монтег, пожежник
Мілдред Монтег, дружина Гая
Кларіса, молода дівчина, подруга Гая
Фабер, професор
Брандмейстер Бітті, капітан пожежників